

Ministerstwo Edukacji Narodowej

Departament Współpracy z Samorządem Terytorialnym

DWST-WSST.318.407.1.2024.SZ
Warszawa, 10 grudnia 2024 r.

Sz. P.
Wójtowie i Burmistrzowie
Konwent Wójtów i Burmistrzów
Powiatu Chełmskiego

Szanowni Państwo,

odpowiadając na apel z dnia 18 listopada br. w sprawie finansowania zadań oświatowych, proszę o przyjęcie poniższych wyjaśnień.

Zgodnie z nową ustawą z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 1572), od 2025 roku zmianie ulega system finansowania zadań realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego.

Nowa ustawa wprowadza definicję kwoty potrzeb oświatowych jednostek samorządu terytorialnego zamiast wyodrębniania części oświatowej subwencji ogólnej. Propozycje zmian w finansowaniu lokalnych samorządów przygotowano prowadząc dialog z samorządami i organizacjami zrzeszającymi jednostki samorządu terytorialnego. Wyżej wymieniona ustawa pozwoli na wzmocnienie i ustabilizowanie finansów tych jednostek poprzez zwiększenie ich dochodów własnych. Każdy samorząd będzie miał zagwarantowane wyższe dochody niż obecnie (ustawa zakłada zmianę podstawy naliczania dochodów jednostek samorządu terytorialnego z tytułu udziału w podatku PIT i CIT z podatku należnego na dochody podatników).

Należy zauważyć, że nowy system uelastyczni sposób wykorzystania środków przez JST wskutek odejścia od transferu dotacyjnego na rzecz dochodów własnych ustalanych w tej samej wysokości. Dodatkowo wprowadzono zwiększenie globalnych potrzeb oświatowych o skutki podwyżek wynagrodzeń wychowania przedszkolnego, co jest korzystne dla samorządów.

Zgodnie z ww. ustawą w 2025 r. dochody JST wzrosną o 24,8 mld zł w stosunku do obowiązującego systemu. W zakresie finansowania zadań oświatowych ustawa przewiduje, że dla samorządów będą w 2025 roku naliczane kwoty potrzeb oświatowych zamiast wcześniej naliczanych środków w ramach subwencji oświatowej i tzw. dotacji przedszkolnej. Zgodnie z ustawą łączna kwota potrzeb oświatowych w 2025 r. wyniesie 102.652 mln zł i jest ona wyższa w stosunku do sumy kwot części oświatowej subwencji ogólnej zaplanowanej w ustawie budżetowej na rok 2024 i kwoty dotacji celowej na dofinansowanie zadań w zakresie wychowania przedszkolnego (razem 92.174 mln zł) o 10.478 mln zł, tj. o 11,4%.

W obecnym roku jednostki samorządu terytorialnego były wspierane poprzez możliwość dofinansowania ze środków rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej. Kryteria podziału tej rezerwy są corocznie opracowywane przez Ministerstwo Edukacji Narodowej oraz opiniowane przez Zespół ds. Edukacji, Kultury i Sportu Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego. Kryteria

(...) na rok 2024 zostały opublikowane na stronie internetowej MEN w dniu 15 maja br.

Natomiast od roku 2025 rezerwa części oświatowej subwencji ogólnej zostanie zastąpiona rezerwą na uzupełnienie dochodów jednostek samorządu terytorialnego, natomiast pozostanie możliwość korzystania z niej przez jednostki samorządu terytorialnego na potrzeby związane z realizacją zadań oświatowych. Rezerwa w 2025 r. będzie utworzona w wysokości stanowiącej równowartość 1 % kwoty potrzeb finansowych ustalonych dla wszystkich jednostek samorządu terytorialnego (w 2025 r. to ok. 1,3 mld zł), jednak nie całość będzie mogła być przeznaczona na cele oświatowe. Formalnie dysponentem tej rezerwy będzie Minister Finansów. MEN będzie uczestniczyło w przygotowaniu kryteriów podziału oraz będzie opiniowało wnioski JST.

Ministerstwo Edukacji Narodowej w ramach ww. rezerwy będzie rekomendowało utrzymanie kryterium pn. wzrost zadań szkolnych i pozaszkolnych. Kwota dofinansowania z ww. tytułu zostanie wówczas wyliczona zgodnie z zasadami określonymi w algorytmie kwoty potrzeb oświatowych jednostek samorządu terytorialnego w roku 2025, na podstawie danych zgromadzonych w SIO.

Ponadto uprzejmie informuję, że w rozdziale 5 nowej ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego przewidziano m. in., że po zakończeniu roku budżetowego ponownie będą wyliczane potrzeby finansowe na ten rok, który się zakończył. Następnie właściwy minister do spraw oświaty i wychowania porówna potrzeby wyliczone przed rozpoczęciem roku z potrzebami wyliczonymi po jego zakończeniu. Obliczenia będą wykonywane na podstawie danych systemu informacji oświatowej i będą uwzględniać sytuacje w których nastąpił wzrost jak i spadek zadań oświatowych. W przypadku gdy wystąpi różnica między tymi kwotami potrzeb finansowych (w tym potrzeb oświatowych) następowałaby odpowiednia korekta dochodów w roku budżetowym. Korekta ta obejmowałaby m.in. wzrost zadań szkolnych i pozaszkolnych, który nastąpił w trakcie zakończonego roku i nie został wyrównany środkami rezerwy na uzupełnienie dochodów JST. Propozycja ta pozwoli na systemowe rozwiązanie obecnego problemu wzrostu zadań oświatowych w trakcie roku budżetowego.

Podsumowując, reforma finansowania jednostek samorządu terytorialnego wprowadzona nową ustawą z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego wzmocni i ustabilizuje finanse JST poprzez zwiększenie dochodów własnych, od których zależą możliwości realizacji zadań i rozwoju samorządów. Zgodnie z rozwiązaniami proponowanymi w projekcie głównym źródłem dochodów JST będą dochody podatkowe, zaś subwencje z budżetu państwa będą mieć charakter uzupełniający.

Dodatkowo w dniu 3 grudnia br. jednostki samorządu terytorialnego otrzymały dodatkowe wsparcie finansowe (zgodnie z wcześniejszymi deklaracjami Rządu RP) na realizację zadań, w łącznej wysokości 10 mld zł.

Szczegóły na ten temat dostępne są na stronie internetowej Ministerstwa Finansów:

<https://www.gov.pl/web/finanse/dodatkowe-10-mld-dla-jednostek-samorządu-terytorialnego-na-2024-r>

Z poważaniem,

Jerzy Jakubczuk
Dyrektor
/ - podpisano cyfrowo/